

Antikhandlaren Walter Sjöberg, hans person och porträtt

Enligt *Kansallinen elämäkerrasto*, som kom ut år 1929, 'började G[allen-Kallela] efter att storverken blivit fullbordade igen måla tavlor' och skapade flera porträtt, utom av bemärkta personer 'även av mer eller mindre kända personer'.¹ Åtminstone sett med dagens ögon torde Walter Sjöberg (1864–1887), som var född i Borgå och verkade som antikhandlare i Helsingfors, höra till den senare gruppen.² En liten oljemålning som föreställer honom (17.5 x 13.4 cm) från år 1919 kom i Borgå museums ägo år 1937 genom Sjöbergs testamentsdonation.³ I vilken mån motsvarar Sjöberg när allt kommer omkring definitionen 'en mindre känd person'? Han var son till en sjökapten,⁴ gick i Borgå Lyceum under åren 1874–1878⁵ och visade sig under sitt liv vara en oändligt energisk person, som var verksam inom många olika branscher. Vid sidan av två minnesbilder av samtida och en tidningsartikel⁶ har det inte skrivits mycket om honom, och bilden av hans personlighet kommer under hans mannaålder genom de omfattande och talrika omnämnandena i tidningspressen, genom hans donationer av konstverk och genom hans testamente. I det följande presenteras Sjöbergs livsskeden i kronologisk ordning.

Akseli Gallen-Kallela, *Walter Sjöberg*, 1919. Olja på duk, 17,4 x 13,4. Bild: Erik Lindroth, Borgå museum.

Trädgårdsmästare och filantrop

Konstnären och den blivande antikhandlaren verkar ha lärt känna varandra under hösten 1890 när båda bodde i Malm – paret Gallén som nygifta i sitt första hem i Helsingfors vid Helsingevägen 1 (senare Ladugårdsvägen, numera Gamla Helsingevägen).⁷ Sjöberg var utbildad trädgårdsmästare och blomsterhandlare.⁸ Han hade blivit utexaminerad som trädgårdsmästare som en av de fyra första vid Finska Trädgårdsföreningen som grundats år 1881. Han hade först utövat sitt yrke i Stockholm, där han under slutet av 1880-talet också deltog i Utilistiska samfundets verksamhet.⁹ Utilisterna ansåg att "*detta lifvet är det enda, om hvilket vi veta någonting*" och "*att människans mål är att söka minska lidandet och bereda tillfälle för så många som möjligt att blifva lyckliga*".¹⁰ Efter att ha återvänt till Finland

1 K. Blomstedt & G. Rein & al., *Kansallinen elämäkerrasto* 2, Porvoo 1929, 188. – Jag framför tack för gott samarbete till personalen vid Borgå museum och Gallen-Kallela Museet samt till Magnus Björklund från Svenska Gården och mina kolleger fil. dr. Ilkka Kuivalainen och fil.mag. Robert Luther.

2 G. Selén, "Marmorpojken har spännande historia", *Bbl* 26.5.1988, s. 3: "en i våra dagar tämligen bortglömd mecenat".

3 *Sjöberg Valter Fredrik* 20.10.1937, Riksarkivet, Helsingfors rådstuvurätts arkiv nr 66859/1951 (Ec:501): "Förteckning över saker till Borgå Museum", s. 2–3, nr 57 "oljeporträtt föreställande herr Walter Sjöberg i bred svart ram målad av Gallen-Kallela"; Borgå museum inv. 37-90.

4 "Johan Fredrik Sjöberg" (1839–1888) seglade så långt som till Sydamerika och drucknade på Nordsjön, www.porvoonmuseum.fi/johan-fredrik-sjoberg/ (läst 3.10.2023).

5 H. Nohrström, "Borgå Lycei matrikel", i verket A. K. Ottelin & V. T. Rosenqvist (utg.), *Borgå Lyceum 1873–1923. En minnesskrift*, Borgå 1929, 201–290.

6 M. E. Buremin, "Muistelmia Suomen vallankumouksellisesta menneisyydestä", *Bolshevikkien toiminta Suomessa ja Viaporin kapina. Eräitä aikalaisten muistelmia v. 1905 vallankumouksen ajoilta*, Leningrad – Petroskoi 1931, 52, 58–60, 67–72; K. Gallen-Kallela, *Isäni Akseli Gallen-Kallela 2. Elämä isän mukana*, Porvoo 1965, 340–341; även K. Raivio (utg.), *Kirsti Gallen-Kallela, Isäni Akseli Gallen-Kallela*, Porvoo – Juva, uudistettu laitos, 1992, 428–429, 514; Selén 1988, 5.

7 Raivio 1992, 7; T. Wahlroos, "Nuoren Suomen aikaan/ Det unga Finland 1890–1894", i verket K. Karvonen-Kannas, T. Wahlroos & al. (utg.), *Axel Gallén*, Espoo 2004, 54.– Villa Christiansberg: fi.wikipedia.org/wiki/Villa_Christiansberg (läst 18.11.2025).

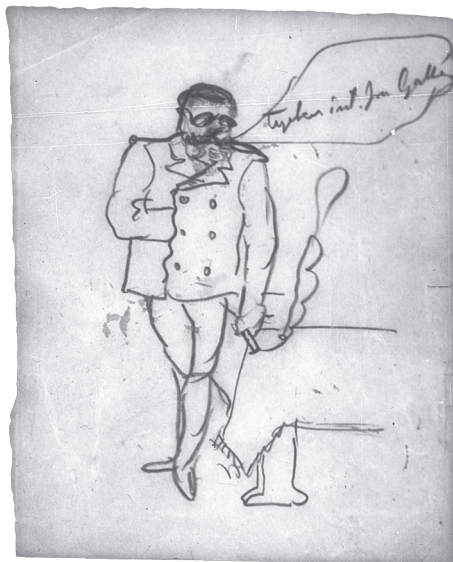
8 *Hbl* 24.5.1934, s. 6, "Dagboken – 70 år".

9 *DN* 29.12.1888, s. 3, enligt annonsen "Utilister o. Fritänkare, Nyårsafton" talade Sjöberg vid ifrågavarande samkväm; J. M. Wheeler, *A Biographical Dictionary of Freethinkers of All Ages and Nations*, London 1889, 301.

10 *Stadgar för utilistiska samfundet. Stockholm 1891*. Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek, Huddinge, Sverige: Utilistiska samfundet, 1889–1896, SE/ARAB/3170/3/4-18-DOKUMENT

och verkat en tid i Alkärr i Helsingfors grundade Sjöberg år 1889 en handelsträdgård i Malm med namnet Träsvedja, som med fjorton växthus på sin tid hörde till de största,¹¹ och förvärvade i mars 1890 lantgården Ingmus i Staffansby (adress: Immos, Malm) vid nuvarande Immusvägen.¹² Redan på hösten samma år donerade han till Fornminnesföreningen bland annat ett håljärn från stenåldern som hade hittats vid grävandet av ett dike i samband med nyodling.¹³ Till år 1890 hänför sig en uppgift om att Gallén har "låtitt ansikten från Helsingfors skymta fram i lekfullt spirituella, ibland litet övermodiga teckningar",¹⁴ när det gäller Sjöberg rentav i tre versioner. En blyertsteckning visar Sjöberg som röker cigarr och lutar sig mot ett dukförsett bord. En pratbubbla innehåller texten: "Tycks int, fru Gallén". Repliken kanske anspelade på konstnärens hustru Marys nedskrivna ord från den tiden: "Vi har äntligen fått litet 'arbetsluft' hittills har det varit för kvävande och för många gäster."¹⁵

Akseli Gallen-Kallela, Valter Sjöberg, 1890. Blyertsteckning, 13,5 x 11 cm. Privatsamling. Gallen-Kallelas teckningssamling. Bild: Gallen-Kallela Museet.

Under de följande åren under 1890-talet blev Sjöberg känd både för de blommor han odlade och för sina hönor.¹⁶ Vid stationen i Malm låg också kontoret för hans blomsterhandel, men den egentliga blomsterhandeln låg i Helsingfors, först vid Alexandersgatan 52 och senare vid nummer 46. I juli 1897 avstod Sjöberg från verksamheten med trädgårdshandeln, men han bar ännu i fem år ansvaret för blomsterhandeln.¹⁷ Från våren 1903 finns uppgiften om att Sjöberg köpt ett hus i Borgå vid Nya Kyrkogatan 17,¹⁸ och år 1905 gjorde han sina första donationer till Borgå museum medan han samtidigt fortsatte sin affärsverksamhet i Helsingfors med en kolonialvaruhandel vid Kaptensgatan 5,¹⁹ och som vinhandlare vid Västra Henriksgatan 6 (nuvarande Mannerheimvägen 2).²⁰ Hans bostad i Helsingfors fanns under decennier i stadsdelen Ulrikasborg, i hörnet av Petersgatan och Kaptensgatan i bostadsbolaget Tellus, som blev färdigt år 1904.²¹ Han hade alltså också affärsverksamhet i samma fastighet. Från följande år 1905 härstammar en mer realistisk blyertsteckning av Gallen-Kallela än de tidigare teckningarna, egentligen ett porträtt av Sjöberg.²² Han var också en filantrop som bland annat tillsammans med just Gallén-Kallela och en annan bildkonstnär, bildhuggaren Alpo Sailo, hjälpte ryska politiska flyktingar:

"Han gav oss stor hjälp, gav sin vinhandel som mötesplats för vårt parti. [-] han var naturligtvis framför allt filantrop och altruist, men eftersom han hade livlig fantasi och älskade romaner med

11 Selén, "Marmorpojken", s. 5; *Päivälehti* 3.3.1896, s. 3: "Helsingin puutarhaseura", "tämligen stora, väl ordnade växthus".

12 NP 22.3.1890, s. 3: "Lägenhetsköp"; *Päivälehti* 1.6.1897, s. 1: "Juhla ja arpajaiset"; S. Jompero-Lahokoski, *HU* 4.2.2021, s. 1: "Tapaninvainion asukkaiden historiaryhmä matkaillee alueen juurille".

13 AL 29.11.1890, s. 2: "Muinaismuistoyhdistyksen kokous".

14 O. Okkonen, A. Gallen-Kallela. *Elämä ja taide*, Porvoo – Helsinki 1949, 238–239.

15 Gallen-Kallela 1965, 6–7.

16 Hbl 31.8.1890, s. 3: "Lantbruksutställning i Helsing"; *Päivälehti* 27.9.1896, s. 3: "Puutarhanäyttelyn palkinnot".

17 Hbl 30.9.1890, s. 2: "Ny blomsterhandel"; *Päivälehti* 22.7.1897: "Tiedonanto"; Hbl 25.5.1934, s. 4: "Dagboken – 70 år".

18 *Uusimaa* 4.5.1903, s. 2–3: "Porvoosta. Talonkauppa".

19 *Helsingin ja ympäristön osote- ja ammattikalenteri* 1909–1910, Helsinki 1909, 137.

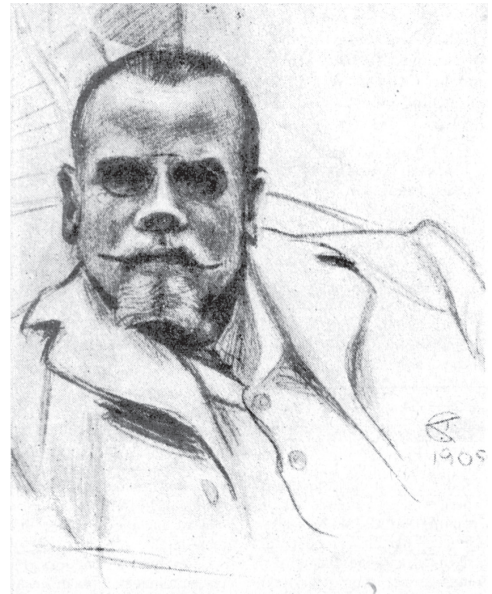
20 Hbl 18.12.1907, s. 10: "Rättegången mot stadens spirituosaahandlande", där en av de svarande var AB Gösta Sundmans vinkällare och spirituosaaffär, ägare Walter Sjöberg.

21 Sjöberg, Valter. Handlande, f. 24.5.1864, Kaptensg. 5, tr. C 1.1.1907. Helsingfors stadsarkiv, Adressinformationskort; fastighetsaktiebolaget Tellus, ritat av Gustaf Estlander, Petersgatan 18/Kaptensgatan 5.

22 Blyertsteckningen nämns i bilagan till testamentet, *Perukirja: Sjöberg Valter Fredrik*, 20.10.1937, nr 66859/1951 (Ec:501), Riksarkivet. Helsingfors rådstuvurätts arkiv: "Förteckning över av konsthandlaren Valter Sjöberg till Borgå Museum testamenterat lösöre", s. 2: "pennteckning av Sjöberg, ritad av Gallen-Kallela, 1,000:-". – Den finns emellertid inte i Borgå museum och den nämns inte heller i den tidigare gävolista till Borgå museum, "Förteckning över saker till Borgå Museum", som Sjöberg har undertecknat och som också är bifogad till testamentet. Ett fotografi av pennteckningen finns bevarat i artikeln Selén, *Marmorpojken*: s. 5, utan källhänvisning.

alla möjliga äventyr kastade han sig med förtjusning in i sin nya verksamhet, som inte bara var full av faror, utan också av sådana överraskningar som man inte stöter på i någon roman. De revolutionära som han hjälpte på ett eller annat sätt var över tusen och var och en av dem har ett ljus och levande minne av honom. [-] Walter Sjöberg var aldrig politiker och hörde inte till något parti. [-] Han gjorde ett farligt arbete för själva sakens skull. [-] Efter upproret på Sveaborg höll sig tiotals matrosar gömda i Sjöbergs lilla lägenhet. [-] De sov där det föll sig bäst, på soffan, på länstolar eller på golvet. Det är värt att nämna att Sjöberg alltid beundrade antikvariska föremål, att hans hem var som ett museum och att man kom till honom uttryckligen för att se på dessa föremål, som han hade samlat och av vilka han redan då hade testamenterat flera till olika museer.”²³

”Walter Sjöberg porträtterad av Akseli Gallen-Kallela 1905”, *Borgåbladet* 26.5.1988, s. 5. Bilden publiceras med tillstånd av tidningen Östnylands chefredaktör Helén Kurri.

I den Gallénska familjekretsen har Sjöberg beskrivits på följande sätt: Sjöberg var en kraftig, bredaxlad herre med kort hals, långa mustascher och knarrig röst. Den kuttrade som en duva när han berättade någon rolig historia, och sådana hade han alltid. Och roliga blev de framför allt när han berättade dem för han såg så nöjd ut och han talade Borgå-dialekt. När far och mor höll på att storkna av skratt blev han inspirerad till allt tokigare historier, så far var alltid på gott humör i hans älskvärt naiva sällskap. Han var ofta hos oss på middag, och då bjöd mor på god mat för Sjöberg var en stor läckergom. Han var vänlig och hjälpsam och senare, år 1908, när far igen sökte något landställe som han kunde köpa erbjöd Sjöberg sig genast att fungera som mellanhand och gjorde sig stort besvär. Far och mor reste tillsammans med honom i Åbonejden på jakt efter en gård. [-] Köpet av Ekstensholm var nästan en avgjord sak. Men sedan for vi i stället på hösten till Paris och Sjöberg stod på stranden viftande med hatten och ropande: ”Ekstensholm. Ek-stens-holm.”²⁴

Sjöberg kallades under senare år antikhandlare eller förenklat handlande, och Finska Leksaksverks A.B. är ett exempel på hur mångsidig hans verksamhet var. Fabriken grundades under slutet av år 1909 vid adressen Nya Berggatan 53, numera Alexandersgatan 20.²⁵ I fabriken tillverkades med från Tyskland importerade maskiner förutom papp också leksaker i trä, som bland annat hade gamla finska Kalevala-motiv som modeller.²⁶ Sjöberg lät under 1910-talet också trycka postkort med vyer från Borgå.²⁷ I Helsingfors koncentrerade Sjöberg sig emellertid på antikhandeln.²⁸ Han var självlärd i det nya yrket

Finska Leksaksverkstad A.B., Tupp i trä. Bild: Borgå museum.

²³ Buremin 1931, 69–70. Till år 1910 hänför sig en uppgift om att polisen utan resultat letat efter ryssar i Sjöbergs bostad i Borgå, *Hangö-bladet* 12.11.1910, s. 3: ”Landet runt. Husundersökning 18.10. hos direktör Sjöberg i Borgå”.

²⁴ Raivio 1992, 428–429; Walter Sjöbergs brev till Akseli Gallen-Kallela i Köpenhamn 18.12.1908, Gallen-Kallela Museets arkiv. – Ekstensholm i Nådendal heter Lapila på finska.

²⁵ Byggnaden vid hörnet av Alexandersgatan och Linnankoskigatan ritades år 1902 av arkitekten Yrjö Sadenius och kallas ”POMO-huset”.

²⁶ Tillsammans med konstnären John Engelberg, köpmannen Axel Ahlqvist och bildhuggaren Alpo Sailo, *Suomalainen kansa* 4.12.1909, s. 3: ”Uusia liikeyrikyksiä”; *Uusimaa* 8.12.1910, s. 2: ”Porvoosta ja muualta Uudeltamaalta”.

²⁷ Peter Helenius, ”Vykort från Borgå Förlag/Walter Sjöberg”, www.helenius.net/vykort/borga/forlagen/forlagen.htm (läst 30.09.2023).

²⁸ Till Karl Hedman i Vasa förmedlade han till exempel år 1923 två persiska fat ur Novikoffs samling i S:t Petersburg, Auli Jämsänens e-postmeddelande till artikelns författare 16.10.2023; gammal utländsk konst från 1500- och 1600-talet 1913–1926, M. Koskimies-Envall, *The Karl Hedman Art Collection and Select Choices from Other Collections in the Ostrobothnian Museum*, (Publications by the Ostrobothnian Museum 34), Vaasa 2009, 80–81, 120–121 och 124–125.

och utökade sina kunskaper under talrika utlandsresor.²⁹ Under resorna skaffade han föremål till sin antikaffär och även via sina ryska kontakter.³⁰

Antikhandlaren

I Gallen-Kallela Museets arkivet på Linudden finns sammanlagt 28 kort och brev som Sjöberg har skickat till Gallen-Kallela – meddelanden, önskingar, uppgifter om bostadshus som fanns på marknaden, ett meddelande om murklor som skickats med tåg från Borgå till Albergå och så vidare. De är från åren 1908–1921, den största enskilda gruppen eller en tredjedel från år 1911.³¹

Konstnärens dotter Kirsti berättar följande i sin minneskrift: "När vi bodde i Albergå [hos Mamma efter resan till Afrika år 1911] hade vi många gäster eftersom vi bodde så nära Helsingfors. [...] Bland «gästerna» eller besökarna minns jag [...] framför allt Walter Sjöberg. Han hade en antikaffär vid Södra kajen och av honom köpte vi allt som vi behövde för Linuddsvillan.³² Till matsalen skaffade far vita gamla rokokostolar från Walter Sjöberg."³³

Från år 1912 härstammar en reklam för antikhandeln ritad av Gallen-Kallela.³⁴ Där avbildas affärens interiör i riktning mot botenvåningens bågfenster. Av de föremål som är till salu kan man urskilja en gustaviansk stol, byråar och en taklampa i empire. Sjöbergs antikhandel var då belägen på nummer 6 vid Västra kajen, senare känd som Södra kajen,³⁵ men flyttade i oktober 1919 till nummer 4 i grannhuset.³⁶

Akseli Gallen-Kallela verkade under början av år 1919 som Mannerheims adjutant, varefter han torde ha målat det miljöporträtt av Sjöberg som tillhör Borgå museum. Stadslandskapet i fonden av porträttet är från antikaffärens omgivning och skildrar Sjöbergs arbetsmiljö, eventuellt också vägen från hans hem i Ulrikasborg över Observatoriebacken. Målningen är gjord med rikliga penseldrag och i förgrunden ser man Sjöberg som har glasögon och mustasch. Bakom honom syns en husrad i nyrenässans och jugend vid Västra kajen, Tyska kyrkans torn och till vänster Observatoriebergets grönskande sluttning med ett av

Mellangatan, Borgå: på bilden Walter Sjöberg med sin hund. Detalj av ett postkort. Bild: Borgå museum.

"A. Gallen-Kallela 1912. Antikvitets handeln, Helsingfors, V. Kajen 6. Telefon 8376", *Borgåbladet* 26.5.1988, s. 5. Bilden publiceras med tillstånd av tidningen Östnylands chefredaktör Helén Kurri.

29 Hbl 24.5.1934, s. 6: "Dagboken – 70 år".

30 Perukirja: Sjöberg, Valter Fredrik, "Avskrift, den 20 juni 1936", s. 4 21:o: "mitt affärslager, som jag uppköpt uti Petrograd"; M. Gestrin-Hagren, Hbl 11.11.2009, s. 16: "Antikexpert med ett medfött intresse för sakers värde"; Yle/ Kulttuuri 11.12.2009: "Leninin ystävä toi tsaarin tavaroita Someen", <https://yle.fi/a/3-5994859> (läst 30.9.2023).

31 Sjöberg, Valter. Mapp 10 MF/VA Y 3555-3556, Gallen-Kallela Museets arkiv.

32 Gallen-Kallela, Isäni Akseli Gallen-Kallela, 340–341. – Villa Linudd fungerar nu som kafé och kontorsutrymme för Gallen-Kallela Museet; <https://gallen-kallela.fi/puuhuvila/> (läst 18.11.2025).

33 Raivio 1992, 514.

34 Teckningen är känd tack vare en illustration till artikeln "Marmorpojken", Selén 1988, s. 5.

35 HS 25.10.1919, s. 10: "Ilmoitus huutokaupasta Kauppia Sjöbergin entisessä muinaisesineiden kaupassa, Länsi-Ranta 6".

36 Hbl 23.10.1919, s. 11: "Antikviteter! Antikvitetshandeln V. Kajen 6 är flyttad till Västra Kajen 4 (inh. Valter Sjöberg). Möbel i barock, rococo och empire finnas. Likaså ljuskronor, porslin, tennsaker m.m." – I det senaste skedet verkade antikaffären i fastighetsbolaget Tellus, det hus där Sjöberg bodde och där han ägde flera lägenheter, D 23, C 15 och 20–21, Perukirja: Sjöberg Valter Fredrik, "Avskrift", s. 2, 7:o och s. 4. 19:o.

Observatoriets tre torn samt gårdstornet. Nedanför dem ser man händelser vid kajen – ett ånglok på sin dagliga runda på Helsingforsuddens hamnbana, ett av många lagertak, en förankrad båt, signaturen Gallén 1919 och ovanför den mörka människogestalter i arbetstagen. Direkt bakom Sjöberg i bildfältets högra hörn finns bruna vertikala element som kan tolkas som fönsterbågar, de öppnar utsikten från huvudpersonens fönster. Då målningen tillkom målade Gallen-Kallela också andra fönstervyer,³⁷ till vilka denna extempore-bild av den långvariga vännen också kan klassas. Eventuellt kom bilden till kring Sjöbergs 55-årsdag i maj.

Sjöbergs sista bevarade meddelande till Gallen-Kallela är från år 1921,³⁸ litet innan han och hans familj bosatte sig i Borgå för att övervaka tryckningsarbetet av Koru-Kalevala.³⁹ Utbytet av kort och meddelanden hade varit ömsesidigt, men Walter Sjöbergs (brev)arkiv verkar inte ha bevarats.⁴⁰

De sista åren i Borgå

Från början av 1900-talet fram till år 1919 ägde Sjöberg det för sin långa historia kända *Slottet* vid Ågatan 12 i Borgå, kanske stadens första bostadshus i sten.⁴¹ I slutet av år 1931 köpte han Molnby gård i Illby,⁴² vars karaktärsbyggnad, det vita trähuset från förra hälften av 1800-talet, utgör en typisk östnyländsk herrgårdsbyggnad.⁴³ Där placerade han en del av sin stora konstsamling och där ägnade han sig igen åt trädgårdsskötsel.⁴⁴ Den tre hektar stora parken "får sin speciella prägel av den bäck som[-] rinner genom den. På vissa ställen bildar den brusande forsar, på andra lugna dammar, i vilka det växer näckrosor och andra vattenväxter. Omväxling skänks av [-] holmar och broar, här och där utplacerade viloplatser och skulpturer. Parken har i huvudsak planerats av [antikhandlaren Walter Sjöberg]."⁴⁵

Han deltog också på många sätt i hembygdsverksamheten. Han presenterade gärna Molnbys historia för besökare, gav olika föreningar möjlighet att mötas där och ordnade också teaterföreställningar inom den lokala ungdomsföreningen.⁴⁶ Redan medan han levde hade han varit en frikostig donator till Borgå museum och hans konstsamling övergick till hans födelsestad som en testamentarisk gåva.⁴⁷ Till de mest kända föremålen i det nutida Borgå hör kanske två takkronor i Borgå domkyrka⁴⁸ och "Marmorpojken", en satyrskulptur i marmor inspirerad av antikens värld i Kulturhuset Grand. Han hade fått den år 1932 av den ryska firman Antiquariat som tack för långvariga affärsförbindelser.⁴⁹ Till dem hör också gemsskulpturen i brons i östra ändan av Runebergs-

37 Okkonen 1949, 821.

38 Walter Sjöbergs brev till Akseli Gallen-Kallela 12.10.1921, Gallen-Kallela Museets arkiv.

39 Raivio 1992, 570–576.

40 Göran Selén hade när han skrev den artikel som publicerades i *Bbl* 26.5.1988 "för *Bbl*:s räkning forskat i arkiven", dock utan att ange vilka arkiv som avsågs. När detta skrevs hade försöken att hitta Sjöbergs arkiv inte lett till resultat.

41 G. Mårtenson, *Gamla gårdar i Borgå*, Borgå 1946, 94.

42 *Bbl* 10.12.1931, s. 2: "Molnby gårds utparcellering"; *Nyland* 10.12.1931, s. 3: "Borgå. Styckningen av Molnby gård: karaktärshuset jämte trädgårdsanläggningen ävensom sågen och kvarnen".

43 E. Jutikkala – G. Nikander, *Suomen kartanot ja suurtilat* 1, Helsinki 1939, 574.

44 *Trädgårdssodlaren: organ för Nylands svenska trädgårdssällskap i Helsingfors och Sällskapet Aura trädgårdsvänner i Åbo* 11, 1937, 251: "Notiser"; *Bbl* 21.10.1937, s. 3: "Godsägare Valter Sjöberg".

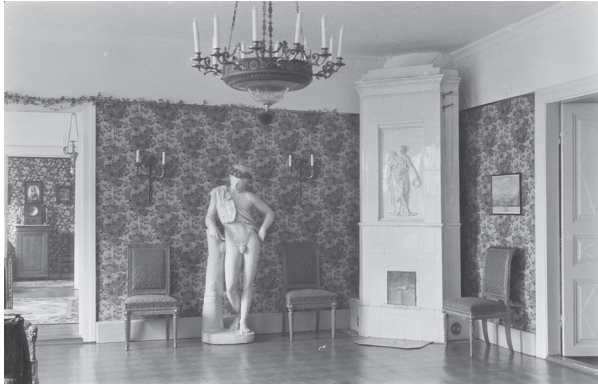
45 Jutikkala – Nikander 1939, 575. – Herrgården finns fortfarande och är i privat ägo.

46 *Bbl* 19.6.1934, s. 2: "Folkhögskolans elevförbund har mötts i Illby"; *Bbl* 18.9.1934, s. 2: "Lyckad lotterifest i Illby"; *Bbl* 24.1.1935, s. 2: "En lyckad fest i Illby".

47 *Bbl* 6.11.1937, s. 2: "Testamentarisk gåva av stora mått till Borgå museum"; *Perukirja: Sjöberg Valter Fredrik*, "Förteckning", s. 3–5.

48 *Bbl* 7.12.1926, s. 2: "Domkyrkan har fått emottaga en vacker gåva". Takkronorna i mässing var från början av 1700-talet och placerades i vapenhuset och det västra förrummet.

49 *Antiquariat. Antiquitäten Export und Import*, för vilken se G. Norman, *The Hermitage. The Biography of a Great Museum*, London 1999, 185, 199–200. – Satyrskulpturen är en marmorstaty i naturlig storlek som härstammar från romersk kejsartid och som enligt traditionen hade funnits i Villa Albani i Rom. Därifrån kom den i slutet av 1700-talet till det Jusupoffska palatset i Moskva varefter den kom till släktens palats i S:t Petersburg och slutligen till Finland, L. Pietilä-Castrén, "A Copy of the Praxitelean Anapauomenos," *Arctos* 26 (1992) 97–104; ead. "Upplyst samlande," i verket J. Pölönen – E. Jarva (utg.), *Antiquitas Borea – antiikin kulttuurin pohjoinen ulottuvuus*, (Acta Universitatis Ouluensis B Humaniora 48) Oulu 2002, 108–115; ead., "Marmorpojken och donator Walter Sjöberg", i verket M. Björklund (utg.), *Svenska Gården i Borgå. 75 år i kulturens tjänst*, Borgå 2010, 153, 154.

Molnby, salen under antikhandlaren Walter Sjöbergs tid 1931–1937. Bild: Museiverket.

Molnby, huvudbyggnadens östra fasad 1937–1939. Bild: Museiverket.

parken.⁵⁰ Bland de mottagare som nämndes i testamentet fanns också Nationalmuseet, till vilket Sjöberg testamenterade Akseli Gallen-Kallelas oljemålning av Helsing kyrka efter branden från år 1893,⁵¹ samt konstmuseet Ateneum, till vilket han donerade den holländske målaren Pieter de Rings (1644–1660) fruktstilleben.⁵²

Översikten av Walter Sjöbergs livskeden ger bilden av en social och vänlig person. Han var autodidakt med ett mycket stort intresse för konst. Som mångsidig företagare var han en känd person också utanför södra Finland och hörde således utan tvivel till de "mera kända personer" som omtalas i *Kansallinen elämäkerrasto*. Enligt Göran Selén som skrev en tidningsartikel om honom år 1988 var han "den färgstarke konstälskaren". Under decennier förverkligade han framför allt utilisternas grundtanke att minska på lidandet och bereda tillfälle för så många som möjligt att leva ett lyckligt liv.

Walter Sjöbergs grav 2/129 på Näsebackens begravningsplats. Bild: Leena Pietilä-Castrén.

Tidningar

digi.kansalliskirjasto.fi/serial-publications?generalTypes=NEWSPAPER

AL, *Aamulehti*

Bbl, *Borgåbladet*

DN, *Dagens Nyheter*

Hbl, *Hufvudstadsbladet*

HS, *Helsingin Sanomat*

HU, *Helsingin Uutiset*

NP, *Nya Pressen*

⁵⁰ Bbl 16.2.1935, s. 2: "Vacker donation av konstverk till Borgå stad". – Gemen kom från Oranienbaumsläktens i Lomonosov i utkanten av S:t Petersburg, G. Christiernin, *Alltid i farten. Minnesbilder från 90 år*, Borgå 1978, 229–230.

⁵¹ Perukirja: Sjöberg Valter Fredrik, "Avskrift, s. 1, 2:o, Helsing sockens kyrka efter branden", NM H371 24:1. Till Nationalmuseet testamenterade Sjöberg också två stora vaser från den kejserliga porslinsfabriken, en kaffeservis i porslin med hans namn inbränt, som han hade fått av Sovjetunionens ledning, samt porslinsfigurer, *ibid*.

⁵² Perukirja: Sjöberg Valter Fredrik, "Avskrift. S. 1, 3:o, "Stilleben med frukter"; Pieter de Ring (1615–1660), *Asetelma*, 32 x 34, öljy puulle, A III 2246"; www.kansallisgalleria.fi/fi/object/445896 (läst 20.10.2023).